

ПОГОДЖЕНО

Голова Державної служби фінансового
моніторингу України

І.Б. Черкаський

«14» серпень 2019 року

ПОГОДЖЕНО

Голова
Національного банку України

Я.В. Смолій

«12» серпень 2019 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор Державного закладу
післядипломної освіти
«Академія фінансового моніторингу»

А.Г. Чубенко

«14» серпень 2019 року

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

**Освітня програма навчання/підвищення кваліфікації
у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню)
доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню
тероризму та фінансуванню розповсюдження
зброї масового знищення**

для відповідальних працівників, а також працівників,
залучених до проведення фінансового моніторингу
небанківських фінансових установ,
державне регулювання і нагляд за діяльністю яких здійснює
Національний банк України

Схвалено науково-методичною радою Державного закладу післядипломної освіти «Академія фінансового моніторингу» (протокол № _____ від «___» _____ 2019 року)

Розробники:

Чубенко А.Г., доктор юридичних наук, професор, директор Державного закладу післядипломної освіти «Академія фінансового моніторингу»;

Вербицька Л.О., завідувач центру підвищення кваліфікації працівників суб'єктів первинного фінансового моніторингу Державного закладу післядипломної освіти «Академія фінансового моніторингу».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЗАГАЛЬНА СКЛАДОВА

Розділ I. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Тема 1. Міжнародні стандарти та міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Рекомендації FATF: структура та зміст.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: концептуальні засади міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Діяльність міжнародних організацій, що діють у сфері запобігання та протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Законодавство Європейського Союзу у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Імплементация міжнародних стандартів в законодавство України. Загальні принципи міжнародного співробітництва. Рекомендації FATF.

Перелік держав (територій), що не виконують чи неналежним чином виконують рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, що провадять діяльність у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення.

 Література [20; 21; 38; 43].

Розділ II. Національне законодавство у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Тема 1. Загальна характеристика Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: поняття фінансового моніторингу, ПВК/ФТ. Характеристику основних статей Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів,

одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Підзаконне регулювання у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

📖 Література [1; 3; 27; 28; 29; 31; 32; 40; 41; 42; 50; 57].

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: нормативно-правові акти, спрямовані на реалізацію вимог Закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Правове регулювання протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Сучасні тенденції удосконалення національної системи антилегалізаційного фінансового моніторингу.

📖 Література [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 22; 23; 24; 25; 41; 44; 50].

Тема 3. Система та суб'єкти фінансового моніторингу в Україні. Взаємодія суб'єктів первинного фінансового моніторингу з суб'єктами державного фінансового моніторингу та іншими державними органами.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: поняття системи фінансового моніторингу. Обов'язки, завдання та повноваження суб'єктів первинного та державного фінансового моніторингу. Правовий режим діяльності суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Здійснення заходів суб'єктами первинного фінансового моніторингу, передбачених законодавством з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Взаємодія суб'єктів первинного фінансового моніторингу і державних органів з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Взаємодія суб'єктів первинного фінансового моніторингу і центрального органу виконавчої влади, що здійснює державне регулювання та нагляд за діяльністю відповідних суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

📖 Література [3; 27; 30; 31; 33; 34; 35; 38; 43; 44; 45; 46; 54; 57; 58].

ФУНКЦІОНАЛЬНА СКЛАДОВА

Розділ III. Нормативно-правове забезпечення та практичні аспекти організації здійснення фінансового моніторингу.

Тема 1. Призначення та правовий статус працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу, його права та обов'язки.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: процедуру призначення та повідомлення про призначення на посаду (звільнення з посади) відповідального працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу або особи, що тимчасово виконує його обов'язки, його права та обов'язки. Форму надання інформації про призначення відповідальної особи. Посадові обов'язки та повноваження відповідального працівника. Підготовка персоналу з метою виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу. Вимоги до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу.

 Література [1; 2; 6; 22; 50].

Тема 2. Встановлення правил проведення фінансового моніторингу. Програма здійснення фінансового моніторингу.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: сутність правил та розробки програм суб'єктами первинного фінансового моніторингу на виконання вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Вимоги до правил проведення фінансового моніторингу та програм його здійснення.

 Література [1; 6; 22; 50].

Тема 3. Порядок проведення ідентифікації, верифікації та вивчення клієнтів. Поглиблена перевірка клієнта. Виявлення кінцевого бенефіціарного власника (контролера).

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: вимоги щодо здійснення ідентифікації та верифікації юридичних і фізичних осіб, які здійснюють фінансові операції та вивчення їх фінансової діяльності, поглибленої перевірки клієнта. Шляхи виявлення кінцевого бенефіціарного власника (контролера). Порядок зберігання документів про здійснення фінансових операцій та забезпечення конфіденційності інформації щодо ідентифікації осіб, які є учасниками фінансових операцій.

 Література [1; 6; 22; 49; 51; 52; 53; 63].

Тема 4. Порядок виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: основні принципи виявлення фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією грошей, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення. Фінансові операції, що підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу, в тому числі ті, що можуть бути пов'язані, стосуються або призначені для фінансування тероризму, фінансування розповсюдження зброї масового знищення. Строки та особливості виявлення, реєстрації фінансових операцій, що підлягають обов'язковому чи внутрішньому фінансовому моніторингу, враховуючи певні вимоги чинного законодавства. Порядок та випадки відмови від здійснення фінансової операції.

 Література [1; 4; 6; 7; 22; 49; 50; 52; 63].

Тема 5. Порядок подання інформації Держфінмоніторингу та повідомлення правоохоронним органам про фінансові операції, щодо яких є мотивовані підозри, що вони пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або якщо вони пов'язані, стосуються чи призначені для фінансування тероризму, розповсюдження зброї масового знищення. Вимоги щодо запобігання розголошенню інформації, яка надається Держфінмоніторингу, іншої інформації з питань фінансового моніторингу, у тому числі про факт її подання.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: порядок взаємодії та подання інформації Держфінмоніторингу, повідомлення правоохоронним органам про фінансові операції, щодо яких є мотивовані підозри, що вони пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або якщо вони пов'язані, стосуються чи призначені для фінансування тероризму, розповсюдження зброї масового знищення. Вимоги щодо запобігання розголошенню інформації, яка надається Держфінмоніторингу, іншої інформації з питань фінансового моніторингу, у тому числі про факт її подання.

 Література [1; 6; 7; 9; 11; 14; 16; 22; 50; 62].

Тема 6. Порядок реєстрації та передачі інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу. Форми обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу. Порядок виправлення помилок в повідомленнях про фінансову операцію.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: вимоги щодо реєстрації фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення. Зберігання документів щодо фінансових операцій, які підлягають фінансовому

моніторингу. Заповнення форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу. Формування коду виду фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу. Порядок надання на запит Держфінмоніторингу додаткової інформації щодо фінансових операцій, які стали об'єктом фінансового моніторингу. Аналіз типових помилок при заповненні форм обліку. Порядок виправлення помилок в повідомленнях про фінансову операцію.

 Література [1; 6; 7; 9; 11; 13; 16; 50].

Тема 7. Порядок зупинення/поновлення суб'єктом первинного фінансового моніторингу проведення фінансових операцій.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: порядок зупинення/поновлення суб'єктом первинного фінансового моніторингу проведення фінансових операцій. Строки зупинення та поновлення фінансових операцій. Повідомлення Держфінмоніторингу про зупинення фінансових операцій, надання додаткової інформації. Опрацювання переліку осіб, пов'язаних із запровадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції.

 Література [1; 6; 18; 19; 22; 50; 62].

Розділ IV. Управління ризиками легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Тема 1. Застосування ризик-орієнтованого підходу та секторальних ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: загальну теорію ризик-орієнтованого підходу та його застосування. Здійснення оцінки секторальних ризиків у сфері ПВК/ФТ.

 Література [1; 4; 5; 12; 22; 33; 36; 37; 42; 43; 50; 52; 57].

Тема 2. Управління ризиками щодо відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення. Оцінка ризиків за критеріями та розробка критеріїв ризику. Класифікація клієнтів за рівнем ризику та порядок роботи з ними в залежності від рівня ризику.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: загальну теорію ризиків: виявлення, аналіз, оцінка, управління. Оцінювання ризиків за критеріями та розробка критеріїв ризику. Ознайомлення з національною оцінкою ризиків, особливостями проведення НОР в Україні та світі. Заходи щодо зменшення ризиків відмивання злочинних доходів, фінансування

тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення. Робота з публічними діячами. Здійснення переоцінки ризиків клієнтів.

📖 Література [1; 4; 5; 12; 22; 33; 36; 37; 42; 43; 50; 52; 57].

Розділ V. Типологічні дослідження у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Тема 1. Типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: світові та вітчизняні тенденції.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: міжнародний досвід відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом. Типології відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, в Україні. Актуальні методи, способи та фінансові інструменти фінансування тероризму та сепаратизму. Рекомендації по виявленню схем відмивання коштів. Використання готівки у схемах відмивання злочинних доходів.

📖 Література [1; 59; 60].

Розділ VI. Відповідальність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Тема 1. Відповідальність за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Неподання, несвоєчасне подання інформації Держфінмоніторингу. Повторне порушення суб'єктом первинного фінансового моніторингу вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: види відповідальності за порушення Закону та/або нормативно-правових актів, що регулюють діяльність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Застосування штрафних санкцій та засобів впливу до порушників законодавства з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Відновлення прав і законних інтересів.

📖 Література [1; 16; 22; 23; 25; 26; 38; 48; 50; 61].

ГАЛУЗЕВА СКЛАДОВА

Розділ VII. Вимоги державних регуляторів щодо здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу.

Тема 1. Особливості здійснення фінансового моніторингу небанківськими фінансовими установами, як суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких здійснює Національний банк України.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: нормативно-правові акти державного регулятора у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Вимоги щодо організації та здійснення фінансового моніторингу.

 Література [1; 6; 22; 23].

Тема 2. Порядок проведення перевірок з питань дотримання вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Порядок застосування штрафів та інших санкцій до суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

У результаті розкриття теми слухачі повинні засвоїти: порядок проведення перевірок з питань дотримання вимог Закону та/або нормативно-правових актів, що регулюють діяльність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Порядок застосування штрафів та інших санкцій.

 Література [10; 15; 16; 22; 23; 24; 25; 26; 39].

Підсумковий семінар.

Іспит.

Загальний обсяг освітньої програми – 72 години.